

Izbaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemna ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 15 K
1/2 10 „
1/4 5 „

Posanične stovilke stanejo 10 olin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat letu „Vozni red železnice, parnikov in poštne zvez“.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadst. v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček. Na naročila brez doposlance naročnine se ne oziramo.

Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah: če tiskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

„Što čutiš, Srbije tužni?“

Avstrijsko častništvo je preletel strah in trepet in obmejni črnožolti koli so se zamajali, ko je zadonela z odra v Kobaridu junaška pesem bratskega nam naroda „Što čutiš, Srbije tužni“. Strašanski dogodek, katerega je vzela takoj v pretres višja vojaška oblast in razbotali so ga po širnem svetu: da živi v Kobaridu nevaren slovenski rod, ki vprizarja demonstracije za Srbijo ter daje javno duška svojem srbofilstvu. Izšel je hitro vojaški ukaz, da planinci v Kobaridu ne smejo v javne lokale med nevarne slovenske irredentovce.

Poleg vojaške oblasti se je stresla tudi slavna c. kr. avstrijska vlada. Kaj bo, ako še enkrat zadoni kje med Slovenci veleizdajška, obstoju države nevarna pesem „Što čutiš, Srbije tužni?“ V veliki skrbi in strahu je izdala ferman, katerega so čitali v nedeljo javno v Tolminu pred cerkvijo, in kateri pravi, da skrbna mati vlada prepoveduje svojim podložnim Slovincem prepevati junaško srbsko pesem „Što čutiš, Srbije tužni?“, ker more vzbujati demonstracije in je nevarna, da bi ne prišlo do kakih protiaustrijskih demonstracij. Morda je sposobna vročiti celo prevrat. Skrbni oče Tolminec, velezaslužni glavar Prinzig, pa je šel v dobrem delu še naprej ter poslal poseben ferman na veselico v Podmelec. V Podmelcu je bila v nedeljo lepa, dobro obiskana veselica. Zbranih je bilo obilo Slovencev. V strahu, da bi jih ne zmotil vrag, da bi začeli peti morda to strašno pesem „Što čutiš, Srbije tužni“, je naslovil svoj ferman na predsednika ter zahteval od njega besedo in odgovornost, da se ne bo pel ta Avstriji nevarna pesem ne pred vspešdom, ne med vspešdom in ne po vspešdu. V Tolminu je trepetal poglavar in se bal, da ne pade iskra prevrata v veseljsčnike v Podmelcu. Pa prav korenito hoče zatreti nevarno srbsko pesem c. kr. avstrijska vlada. Čujemo, da so jo peli neki gospodje v Tolminu. Orožniki imajo nalog, napenjati svoja c. kr. ušesa in pazno poslušati, če ne zadoni iz kakega ok-

na ali izza kakega vogla tako strogo prepovedana pesem Srbov, to je tistih ljudi, s katerimi bi se bili kmalu zapletli avstrijski diplomatje v vojno. Vsak srbski zvok se mora zadušiti, zato imajo orožniki oster nalog, nemudoma naznaniti »veleizdajalce«, ki bi peli to prevratno pesem. Gospodje v Tolminu, ki so peli, so bili takoj naznanjeni in povabljeni pred sodni stol na tolminskem okrajnem glavarstvu, kjer jim je Accurti v ostrih besedah zabičal, da če se spozabijo še enkrat, jim bo gorje!

Če ne vedo, da se smešijo, pa naj mislijo cesarski možje, da delajo resno delo z izdanim fermanom. Mi sodimo, da bo ta ferman uplival prav dobro. Naše obmejno slovensko prebivalstvo je tako patriotično, da avstrijski vladi radi tega ni bilo treba nič skrbeti za isto. Nemška vlada v Avstriji neguje le tiste, ki nagajajo, dražijo ter kažejo stremiljenje, da bi jej kaj pobrali. Kdor je patriotičen, ta je malo ali nič upoštevan. Dvomljivim varuhom južne meje obeta vlada v zadnjem času veliko gospodarsko akcijo, katere bi morda košček padel tudi na slovenska tla, ali za one, katere je smatrala vedno za lojalne in udane, zadostuje, da se kaže dobro voljo ter pošlje med nje nekaj vojaštva, da bi ostal patriotizem utrjen na vekov veke. In glejte, kako razočaranje! Ti obmejniki pojejo uporne srbske pesmi! Nemci lahko hrepene k Renu s svojo »Wacht am Rhein«, po goriških ulicah smo slišali lani ob izgredih laške protiaustrijske pesmi, pa pevcev niso našli seveda, obmejni Slovenci pa ne smejo peti niti lepe junaške pesmi, ki slika boje s Turkom. Oficirji so vznemirjeni in vlada trepeti ob slovenski junaški pesmi, mirni pa so ti gospodje ob nemških in laških res izdajalskih popevkih.

Mrzel curek je briznil vladni ferman na naše obmejno prebivalstvo. Mrzli curki vplivajo dobro, ker streznjujejo in odpravljajo iz telesa, kar mu je bilo odveč. Z našim ljudstvom so delali, kar so hoteli: kadar je kazalo, so hvalili tudi njega patriotizem, kadar so bili bolj na varnem, so se norčevali s tem našim dobrim ljudstvom, ki uboga kot pes, za katerega je torej najpripravnejša palica. In palice

ne rojake po zaslugi, za to ni časa. Tudi drugi slovanski velikani so naši, a nikjer ne storimo nič. Človeka boli, ko vidi v nemških listih ob raznih prilikah feljtone o Gogolju, o Tolstem, Turgenjevu itd. Pri nas žalibog le redkokdaj kaj kane. In vendar je to potrebno, kajti sicer zgubimo popolnoma zvezo s preteklostjo in se čisto odtujimo svojim prvim zaslužnim literatom.

In tako praznujemo te dni smrtni dan našega prvega in skoro bi rekel edinega res pristno slovenskega romanopisca. Kjer se kaj malega here o Jurčiču, povsod se mu očita, da ni poznal salona in parketov. To je krivica! Ravno zato, ker tega ni opisoval, ravno zato je toliko bolj naš, slovenski. A tega se mu skoro nikdo ne upa šteti v zaslugi, katera je vendar neprecenljiva. Kaj so nam vsi ti mladi sanjači s svojim kozmopolitskim naziranjem, ko pa njih junaki niso naše gore listi! Toliko te moderne navlake, pisane v slovenskem jeziku, bi lahko brali v nemškem, laškem ali francoskem in nič ne bi čutili razlike. Ali mislite si Jurčiča drugačnega kot je! Ne, to ne gre; on ni mogel nikjer kot le na slovenski grudi, ka-

smo dobivali prečesto, ko so se drugi dobili pri pogrnjeni mizi.

Mrzel curek mora učinkovati ugodno ter privedi ljudi k pameti, da če ne smejo peti slovanske junaške pesmi, pa tudi ne bodo peli drugih takih, ki done prijetno v c. kr. ušesa. —

Mrzel curek pokliče v spomin našim ljudem pa tudi sloveče besede generalnega prokuratorja na Dunaju ob razpravi proti našim rojakom po umoru cesarice Elizabete, ki se glase, da nikdo ni vezan biti lojalnim, patriotičnim.

DOPISI. Iz goriške okolice.

Znani dopisun iz Št. Andreža se hoče opravičevati v »Gorici« radi onega dopisa v »Soči« z dne 10. t. m.; toda sam ni vedel in znal, kako naj bi začel. Končno pa si pomaga na star klerikalni način. V prvem stavku se opravičuje, da oni ne blatijo in sramotijo, a v naslednjem pa piše: »Vsem Št. Andrežanom in nam, ki stamujemo pri Barki, je znano, kako surovi so ti »Sočebanci«. O drugem, seveda, ni vredno govoriti. Prašali bi le, kateri so in koliko je tistih klerikalcev, ki stamujejo pri Barki?

Zraven tega se smeši po stari navadi junače s tem, da zahteva, naj mu povemo tiste, ki so plesali v navzočnosti gospoda nuncia. Za počt! H gospodu nuncu pojdi, tam že izveš, kateri so plesali v postu v farovžu.

V Št. Andrežu se ustanovi podružnica družbe sv. Cirila in Metoda takoj, ko vrne namestništvo pravila. Upa se, da ni v Št. Andrežu nobene, kateri se čuti narodnjaka, da bi se ne vpisal v to, nam prekorišno družbo.

Pripravljajni odbor.

Domače vesti.

Slovensko gledališče v Gorici. — 9. večer (I. V. 09) A. Schwyer: »Red iz pravosti« (Die Sittennot). Življenje je polno tragike. In ne samo veliki ljudje imajo svoje doživljaje, tudi mali, tudi ot-

tero je ljubil nad vse in katera mu je bila neizčrpen zaklad za njegove romane in povesti.

Drugod se tega ne boje tako povedati kot pri nas. Nemci in drugi narodi so ponosni na ljudi, ki so pristni njih narodnjaki in naj si tudi niso bili ravno zvezde na literarnem polju. Pred kratkim je umrl eden najbolj nacionalnih nemških literatov, Ernst von Wildenbruch. Dr. Berger mu je posvetil v »Österr. Rundschau« (XVIII. str. 439.) krajšo študijo, kjer povdarja posebno to, da je bil Wildenbruch pravi, iskren narodnjak. Med drugim piše tudi: »Aber wenn auch kein Grosser, war Wildenbruch als Mensch wie als Dichter doch etwas, was auch vor Königen im Reiche des Geistes sich sehen lassen und seines Wertes sich freuen darf: ein echter deutscher Mann — — — Diese deutsche Stimmung war in Wildenbruch das Grundgefühl seiner mannhaften Seele. Die Stimmung des Sedantages war in ihm zur dichterischen Persönlichkeit verkörpert«.

Tako pišejo drugi o takih rečeh. Pri nas se pa že na srednji šoli povdarja tista Jurčičeva »napaka«, češ v boljši družbi

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglašje plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katero ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 vin. ali gl. 1:60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: J. Afrič, Gladališka ul.; V. Baumgartner, Koren 2; Mat. Belinger, Tržaška cesta 1; Marija Bregant, Ponte Nuovo 9; Hen. Jellereit, Nunska ul. 3. I. Hovaški na Goriščku; Peter Krebelj, Kapucinska ul. 1; Tereza Loban, tek. Jos. Veru 11; Ana Pleško, Pokopal. ulica; Iv. Presel, Stolni trg 2; Jos. Primožič, Mirenska cesta; Iv. Sarda, Gosposka ul.; Jos. Schwarz, Šolska ul.; Južni kolodvor; Državni kolodvor. — V Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

roci pridejo v poštev. Posebno se je v zadnjem času vzbudilo študiranje otroške duše in s tem reformiranje šolske in domače vzgoje. V tem smislu je napisana tudi tragedija »Red iz pravosti«. Stari in novi šolski sistem si stojita nasproti. Zagovorniki stare šole hočejo ineti vse na eno kopito, moderni vzgajajo po zmožnostih in lastnostih otroka. Vidimo tudi napake domače vzgoje. Sina se vzgaja brez ljubezni, le s palico. Nazadnje se ta mladi duh upre in stre okove, a zanj ni več rešitve. Strup, ki ga razjeda, je že dovršil svoje delo in fant je krčan.

Feliks je sin višjega uradnika, ki pozna le karijero in pa palico. Sin mora biti jurist, uradnik in morda še celo minister. Ali ta hoče ali ne, to se ne vpraša. Tako mora biti in amen. Mati ni skrbela za otroka nikoli. Edina teta je v hiši, ki fanta razume in vidi, da ta vzgoja ni prava. Tako postane iz dečka precej zgodaj zreli mladenič, ki opazuje, kaj se godi v rojstni hiši in čuti, da zanj nimajo dobre besede. — V šoli se bliža konec leta. Pred konferenco so, ko pride Feliks v nov konflikt s profesorjem Hänglerjem, prototipom stare komadne šole. Zapiše ga v razrednico in posledica je nezadosten red iz pravosti. Pokličejo ga pred konferenco, kjer pove resnico, a profesor in drugi trde, da ni bilo tako. »Lagati bi bil moral« pravi Feliks materi, potem bi bil rešen; a tega ni storil in iz tega vidimo, da tiči v njem še zdravo zrno. Doma se ta čas napravlja velika pojedina neki ekselenci, ki bo fanta protežirala. A spričevalo je tako, da ga sedaj ni mogoče pokazati generalu. Mati oboli še huje na živcih kot navadno in oče pravi sinu: »Ti si kriv, ti si morilec svoje matere«. Fant hoče še enkrat k njej, a oče mu to zabrani in dečko ves obupan skoči skozi okno ter se ubije. Tragična ironija hoče, da mati v tem hipu premane najhujšo krizo in obrne se jej na bolje.

Igra je polna dobrih misli in marsikateri problem je vreden, da si ga ogledamo natančneje. Stariši so uvideli tu lahko, kam pripelje taka bedasta vzgoja, ki pozna le palico očetovo in ne materine ljubezni. Videli smo, kako bedasto je vzgajati uradniške mašine in zane-

Josip Jurčič.

Za 28. obletnico njegove smrti, dne 3. maja 1881. I.

Prvi letnik »Zvona« št. 6. je prinesel l. 1881. črnoobrobjeno to-le poročilo:

»Ljubljanskega Zvona« založniki in izdajatelji s tužnim srcem oznanjajo prežalostno vest, da je blagorodni gospod JOSIP JURČIČ.

slov. pisatelj, glavni urednik »Slovenske-mu Narodu«, ustanovnik in solastnik »Ljublj. Zvonu«, mestni odbornik Ljubljanski itd. itd. porojen na Muljavi pri Krki na Dolenjskem 4. marca 1844. leta, po dolgej in mučnej boleznij, prejemši svete zakramente za umirajoč 3. maja ob 9¹/₄ uri zvečer mirno v Gospodu zaspal ter bil slovesno pokopan 5. maja ob poluosmeji uri zvečer pri Ljubljanskem sv. Krištofu itd.«

Obletnica slovenskega pisatelja! Pri nas so take reči navadno neznane in le malokdo se spomni zopet moža, ki je živel in delal med nami. Za vse drugo se dobi pri nas na Slovenskem čas, le da bi spoznali in cenili svoje slavne in zaslužne

se ni znal sukati v svojih romanih, le kmete in berače je opisaval. In morda ravno te šolske opazke škodujejo pri naši mladini, da se ta skoro sramuje danes brati Jurčiča drugič, tretjič. In vendar bi moralo biti tako. Vsak dijak, vsaka študentka bi morala poznati Jurčiča do zadnje strani. To je najprimernejša hrana za mlade, vsprejemljive duše. V Jurčiču se nam zrcalijo naši domači ljudje, naše razmere kakor so pri nas v resnici. Naj bi torej ne bilo nikogar med našo mladino, ki nekako s sramom prizna, da je čital Jurčičeve spise že drugič. Nočem tu obširneje razpravljati o tem. Omenil bi rad še nekatere prav pristne Jurčičeve in slovenske tipe in figure iz njegovih povesti. Kako čudovito nam je domač njegov Krjavelj. Sicer so dandanes taki možaki že redki a tu pa tam se še dobe med narodom. Njegovo pripovedovanje je naravnost klasično, posebno kako je hudiča presekal. Pristna slovenska korenina je tudi Blaž Mozol, vedno žejni prepeč in sovražnik Rokovnjačev. Deseti brat je vzet kar iz narodne pesmi in nič manj niso klasični tipi kot Urh s Kostela, žagar Šepce ali ogljar Smučiper v romanu »Lepa

marjati v otroku človeka. Za šolnike in vzgojitelje drama tukaj ni brez pomena. Koliko takih ljudi kot Hängler hodi po tem svetu, koliko dobrih dijakov gre po zlu ravno po profesorski krivdi.

Igralo se je čisto primerno. Gospica Winterova je bila prav dobra kot bolehnica in nervozna mati, ki skozi dvajset let ni imela srca za sina. Krasna, naravnost efektivna je bila scena III. dejanja med njo in sinom. Fant kleči pred njo in jo prosi vsaj ene besede, vsaj roko naj mu dene na glavo, da bo videl, da ga res ljubi. In ona se ne gane, ne more; vse je raztrgano v njej, njena duša je razkosana kot potepnato cvetje. In zunaj se sliši petje dijakov: »Gaudeamus igitur« in Feliks pade po tleh kakor mrtev, češ: »Jaz nimam več mater«. — Toda pozneje se v tej nesrečni ženi vendar oglasi materinska ljubezen, in kot volkulja se postavi proti možu. »Mene boš udaril«, pravi »če se takneš sina«. (III. dejanje). —

Izborna je bila gospa Bukšekova kot teta. Ona je tako dober hišni duh, ki miri in tolaži na vse strani: ona je edina izmed družine, katera fant res razume. Poleg tega je ona ženska, ki nima le srca, ampak zna tudi pametno misliti. — Nekatero prav lepe scene nam je podala tudi gospica Thalerjeva — (zadnjič smo jo pomotoma pozabili posebe omeniti) — kot odgojiteljica Meta. Tudi ona čuti nekaj globlje do Feliksa, ona je edina, ki se spomni, ko ga imajo zaprtega. Karakteristična je uloga gospice Kavcke kot gospe Fabrie. Ona zastopa tudi svoje stališče glede vzgoje, otroci morajo biti namreč prav dobri pitani, vse drugo je stranska reč. Njeno koketiranje s profesorji in tudi scena s Feliksom se ji je obnesla dokaj dobro. In kot najnovejšo smo videli na odru mi tu v Gorici prvič mladostno gospo Iličičevo. Imela je le kratko vlogo, a zadela je dobro tisti ton razvajenega, precej oblastnega dekleta, ki rado postane tudi malo jezično, a je pri tem vendar dobrega srca. Gospa je igrala na angažma kakor sem čital v »Soči«. Za take poredne vloge ji jaz prerokujem vso srečo, sicer bo pa sodba ljubljanskega občinstva v tem oziru merodajna.

Krutega, surovega očeta nam je podal gos. Danilo. Meni se zdi, da bi bil tujcem bistveno lahko še boljše zadel svojo ulogo. Pri njem se je videlo kot bi ne mislil prav tako kot je govoril. Netranjost tega človeka mora biti ravno taka kot zunanost. — Feliks je dokaj težka uloga. Fant je še dijak na gimnaziji, a na drugi strani je tako razvit kakor niso navadno otroci v njegovi dobi. Gospod Nučič se je potrudil, da nam je podal verno sliko tega nesrečnega človeka, ki ni nikdar poznal soluca, nikdar veselja, mladostnosti. Prav dober je bil v III. dejanju — dialog z materjo — in pa v začetku IV. dejanja, ko prvič pije rensko vino. Krasen večer je zunaj, spodaj po ulici gredo dijaki domov, »Gaudeamus« slišimo v tiho noč — res krasno — — Sicer je gosp. Nučič včasih malo prejkav. Tragika

Vida. Kakor babji vrag je njegova Neža Rožmarinka, kako pristna je Smrekarjeva Francka (»Sosedov sin«) in nežna Pridanova Tončka (»Mej dvema stoloma«). Druge vrste ženske so lepa Vida — na podlagi narodne pesmi — Marica, zvitja in pretkana Lujiza Vitova itd.

S temi vrsticami sem v prvi vrsti hotel vzbuditi več zanimanja za spise pokojnega Jurčiča, kateri je meni najljubši — pisatelj slovenski. Morda mu oblika res tu pa tam ni ravno izborna, kompozicija včasih nedostopna, a kar je treba povdariti je njegova pristna slovenska dikcija, njegov pristni slovenski ton in čutenje. Že Gregorčič je na to opozoril, češ: (Gregorčič II. zv.)

»Ti spis na spis si nam podával,
Za sliko sliko daroval;
Ko narod jih je občudaval,
Strmeč je sebe v njih spoznal«.

Vzemi ga tedaj v roko mladina, čitaj ga in čitaj, da boš tudi ti spoznala v njegovih spisih sebe in svoje slovensko bistvo. — Cvetel je kot jablana v zelenem maju, a sedaj ga ni. Zunaj se je pojavil zopet cvet, zašumelo je v naravi in oživel, a on — na š Jurčič spi tam doli p. i svetem Krištofu, in sveže majnikovo cvetje se vsiplje na njegov prerani grob. —

se ne izraža le s solzami, ampak tudi drugače, kakor bo to vedel tudi on.

Profesorski kolegij je bil zastopan po gos. Povhé, Križaj, Bohuslav, Iličič in Udovič. Original ima menda še dva ali tri. Omeniti moram posebno gosp. Bohuslava (Hängler) in gosp. Iličiča (dr. Waldrich). Hängler je zastopnik starega sistema, pozna še rede z veliko in malo piko itd. Gosp. Bohuslav nam je tega čudaka podal prav izborno. Dr. Waldrich je mlad mož, zdravih, novih nazorov. On hoče, da se učitelj uglobi v otrokovo dušo, a ga ne sodi le na zunanje, kar je seveda takim g. kot kolega Hängler prav komudno. — Celo drugo dejanje se odigra v konferenčni sobi. Za dijake je bil to prizor kot še nikdar. Ploskali so pa tudi gos. profesorjem, posebno gos. Iličiču tako neutrušno, da se je moralo zagrinjalo okoli 5 krat odpreti. — Figuro pravega šolskega sluga nam je podal gos. Molek, ki je v svojih ulogah skozi in skozi originalen.

Občinstva je bilo prav dosti in ni šteditilo s pohvalo, katero so si igralci pa tudi prislužili. Splošno je bilo vse zadovoljno, posebno pa dijaštvo, katero je videlo člana iz svoje srede kot glavnega junaka na odru.

10. večer (2. maja 09.) Fr. in Pav. pl. Schönthan: »Ugrabljeni Sabinke«. Menda ta večer ostane vsakemu prav dobro v spominu. Toliko smeha se navadno ne vžije cel mesec kot smo ga to nedeljo. Sicer pa je igra tudi tako zamotana, tako čudovito kombinirana, da vsakega zašegeta pod nosom. Igra sama nima ravno velike vrednosti, a njena sestava, različne komične situacije, to vse je vredno da si človek ogleda.

Kratek okvir komedije je ta: Profesor Golvič je v svoji mladosti napisal dramo »Ugrabljeni Sabinke«. Čez dolgo let dobi to reč v roko in jo čita svoji dekli. V tisti kraj pride slučajno »slavni« gledališki ravnatelj Striže s svojo »šmirmo«. — (Mi Slovenci za tako stvar niti izraza nimamo; torej kdo ima »šmirmo«?) — Striže vabi mestno gospodo v svoj teater in pride tudi k prof. Golviču. Pogodita se za igro »Sabinke«, katera se kot prva predstavlja. V tem pride domov Golvičeva žena. Igra propade in to zve tudi »stara«; sedaj pa gorje ubogi profesorski pari. Srečno se še domenijo; da vso stvar potlačijo in po mestu se začne govoriti o vseh. To še profesorico potolaži, da odpusti svojemu možu.

Profesorja je igral gos. Danilo kaj dobro. Sicer je pa kot prof. lahko marsikaj pozabil; tu je imel vsaj izgovor. Celotno jo je pa pihnil prav krepko. Vredna družica mu je bila gospa Bukšekova, ki je bila včasih tako malo Ksantipca, a vendar ni ubogega možaka preveč pritiskala. Zvedavo mlado ženo dr. Novakovo je igrala gospica Winterova. Čedna je bila v sceni z možem, ko bi ona tako rada zvedela njegovo »čudno« preteklost t. j. dijaška leta na univerzi. Prof. hčerka Pavla (gosp. Kavcka) je tudi sama rada malo poskočila, zato drži vedno s papanom. Dr. Novak gosp. Nučič je bil na mestu. Prav dobro so napravili tisti prepir radi »indijanskih tašč«, da so lažje odnesli pete. — G. Thalerjeva je bila prav srčkan »Kammerkätzchen«. Njen nastop, njen jok in solze, pa tista naivna porednost: vse skupaj je napravilo prav čeden utis. — Ravnatelj Striže je bil gos. Povhé. On je pač komik že po rojstvu. To je njegova specialiteta. Nekatero scene nam je podal tako izborno, da smo se kar za treh držali od smeha. Njegov kralj »Ticitacitus« in uboga »Viržinka« sta vzbudila vedno velikansko priznanje. Dobri so bili tudi njegovi »ex tempore«, kakor tudi maska in drugo. Omeniti moram tudi našega Moleka. Ni sicer imel velike vloge kot Gros, a on zna vedno nekaj napraviti in nekaj vstvariti. To je njegova dobra lastnost. Dober je bil tudi gosp. Iličič kot igralec in »prvi tenorist« v Strižetovi »šmiri«, a tudi kot pravi ljubimec gos. Pavle. —

Obisk je bil prav dober, ploskanja na mernike. Dame so dobile v slovo krasne šopke, za gospode so si pa dijaki tako skoro roke razbili. Za celotno družbo je bila to zadnja predstava.

Naj bodo prepričani, da smo jim vsi oni, ki s predstavami resno mislijo, prav iz srca hvaležni. V celoti je bilo igranje skozi in skozi zadovoljivo in dame in gospodje

so se potrudili, da nam podajo kolikor moč dovršene reči. Ako sem tu pa tam koga malo bolj ostro zadel, naj ga to ne plaši — resnica je edina pot, ki pelje navzgor in navzgor hrepeni vsak umetnik, ki z umetnostjo misli količkaj resno. Bili ste nam ljubi gostje, ob enem z bogom! Vam kličemo zopet: na svidanje!

Slovensko gledališče. — Danes v torek, dne 4. maja 1909. Gledališki in pevski večer. — Spored: 1. Poljub. Vese-loigra v 1 dejanju. Spisal Luigi Rossi. Režiser H. Nučič. — Osebe: Eustachio, zasebnik Nučič. Mirra, njegova varovanka Thalerjeva. Ernesto, njen bratranec Iličič. — 2. Ponesrečen izlet na kolesu, humoristični potpis s petjem, izvaja g. Povhé, operetni spevokomik. — 3. Suppé: Dueto Maur-esco iz operete Doana Juanitta, pojeta gđ. Thalerjeva in g. Iličič. — 4. a) Mozart: O Isis in Osiris, arija Sarastra iz opere Čarobna piščalka; b) Smetana: Kdor ima deklet, arija Kecal iz opere Prodana ne-vesta, poje g. Križaj, operni basist. — 5. Weber: Gre po stezi fantič dičen, arijeta Anice iz opere Čarostelec, poje gđ. Thalerjeva, operna in operetna pevka. — 6. Gounod: Kadar ti poješ, serenada poje g. Iličič, I. operetni tenorist. — 7. Weber: V snu teta mi nekoč gleda, romanca Anice iz opere Čarostelec, poje gđ. Thalerjeva. — 8. Čajkovskij: Ljubezni je ves svet pokoren, arija kneza Gremia iz opere Onjegin, poje g. Križaj. — 9. Ka-ko je Franc Kostrun prepotoval Evropo, humoristični nastop s kupleti iz 8. operet, izvaja g. Povhé. — 10. V civilu. Burka v 1 dejanju. Spisal G. Kadelburg. Režiser H. Nučič. Osebe: Pl. Harten, polkovnik Križaj. Heny, njegova hči Thalerjeva. Ruthenštejn, major Iličič. Edgar pl. Waldov, poročnik Nučič. Fric, sluga pri Hartenovih Povhé. —

Blagajna se odpre ob 8. — Začetek točno ob 8. večer.

Cene: Pritličje: Fotelji 3 K. Sedeži I.—III. vrste 2 K 50 vin., sedeži IV.—VIII. vrste 1 K 80 vin. Balkon: I. vrsta 2 K 50 vin., II. vrsta 1 K 80 vin. — Stojišča 80 vin. — Dijaki in vojak i do nerednika 40 vin. Reservirani sedeži: na galeriji za gojenke tuk. učiteljska za vsak večer posebej z vstopnino vred 80 vin.

Dame naj blagovolijo odložiti klobuke v garderobi.

Predprodaja vstopnic v trgovini gosp. A. Gabrščka v »Trgovskem Domu«.

»Narodna prosveta« v Gorici.

Postnlm vezbenikom v Gorici je imenovan absolviran gimnazijalec Anton Kogoj.

Na rednem občnem zboru »Goriške ljudske po-sojilnice«, vp. zadruga z omeji. jamstvom v Go-rici, dne 30. marca 1909. so se potrdili letni računi ter od čistega dobička K 16.248-86 se je razdelilo:

Telovadni šoli Sokola v Gorici	K 400—
»Zvezi narodnih društev« v Gorici	» 300—
Pevsk. in glasb. društvu v Gorici	» 700—
Dijaški kuhinji v Gorici	» 200—
Deželni zvezi za promet tujcev v Gorici	» 200—
Moški podružnici sv. Cirila in Me-toda v Gorici za adaptacijo šolskih prostorov v Krminu	» 200—
Narodnemu skladi v Gorici	» 1.500—
Za »Aljažev dom« slov. plan. društva v Ljubljani	» 30—
Soški podružnici slov. plan. društva	» 100—
Postojanski » » » » »	» 20—
Narodni prosveti v Gorici	» 300—
Društvo za podpiranje odpuštenih kaznjencev v Gorici	» 30—
Penzijskemu zakladu	» 1.600—

Ostanek čistega dobička se pridene re-zervnemu fondu, ki s tem naraste na K 90.230 05. —

Ustanovni občni zbor zveze županov in podžupanov na Krasu se je vršil v ne-deljo v Dutovljah. Vreme je bilo neugod-no: dež in mrzel veter, zato večine žu-panov in podžupanov ni bilo v Dutovlje, izmed poslancev pa so prišli: državni in dež. poslanec Al. Štrekelj ter dež. poslan-ci A. Gabršček, dr. Franko, dr. Gregorin in Jos. Štrekelj. Predsednik pripravljalne-ga odbora župan Jos. Vran je pozdravil navzoče. Posl. Gabršček je govoril o važ-nosti županske zveze, na kar so navzoči župani in podžupani podpisali pristopno izjavo. Sklenilo pa se je, ker večina ni na-vzoča naj se skliče v kratkem drug usta-novni občni zbor, da se izvoli odbor. Dr-

žavni poslanec Štrekelj je dajal pojasnila glede vladne podpore za pokončevanje kobilic ter obljubil, da stori vse potrebno, da se podpora 1500 K za nakup puranov zviša. Širca iz Godenja je grajal v ostrih besedah postopanje dež. odbora glede na-kupovanja sena ter zahteval, naj se izpo-sluje, da vladna podpora za nakup sena pride v druge roke, morda v roke slov. kmetijskega društva. Drž. poslanec Štre-kelj je rekel, da njega v tej reči ne zadene nobena krivda, potrudi pa se, da se v bo-doče kaj takega ne dogodi več. Dr. Gre-gorin je rekel, da če se bo odločno zahtevalo, ni dvoma, da vlada poveri drugi-krat nakupovanje sena sl. k. društvu, naj-bolj kompetentna za tako zahtevo pa bo prav zveza županov in podžupanov. Širca je z zadovoljstvom vzel na znanje pojas-nila Štrekljeva. — Glede ustanovitve vi-narske zadruga je priporočal dež. posla-nec Jos. Štrekelj, da naj se skliče shod za odobrenje pravil zadruga o priliki vinske pokušnje, ki bo koncem maja ali začetkom junija v Komnu. Tam se snide skoro ves Kras in bo tako prilika najlepša za usta-novitev vinarske zadruga. Pravila je raz-ložil na kratko dr. Gregorin. Za ves Kras se ustanovi ena zadruga, kraj se določi. Zadruga ima biti posredovalka med pro-ducenci in kupovalci vina ter delati na to, da odpre trg kraškemu vinu v drugih de-želah. Manjše zadruga lahko ostanejo, nova velika zadruga bo imela bolj trgov-ski značaj. Shod je zaključil župan Vran s primernim nagovorom. Želimo, da se kmalu definitivno ustanovi zadruga, ki more primesti obilo koristi našemu Krasu.

Prvi majnik v Gorici. — N. D. O. je proslavila prav lepo prvi dan majnika. Sklicala je majniški shod na dvorišče Go-rjančeve gostilne v Attemsovi palači na Kornu. Navzočih je bilo okoli 150. Prime-ren lep govor je imel predsednik N. D. O. Vl. Knaflič. Shod se je obnesel v vsa-kem oziru dobro in N. D. O. je pokazala, da ima v sebi dobre kali življenja.

Socialni demokratje so opustili letos dopoldanski obhod po mestu, ker je bil od leta do leta slabši. Zbrali pa so se socialni demokratje iz Podgora, Ločnika, Moše-ter druge okolice popoldne v Gorici na Telovadnem trgu. Za govornika sta bila določena Pagnini iz Trsta ter dr. Tuma. Pa ni govoril ne eden ne drugi, marveč iz Trsta je prišel neki Piazza, slovensko pa je govoril Etbin Kristan iz Ljubljane. Pra-vijo, da je govoril dosti bolje nego lani dr. Tuma. Soc. demokratje so korakali potem, okoli 300, z godbo in dvema rdečima za-stavama na Gorišček, kjer so imeli vese-lico. V sprevodu se je videlo dr. Tumo, zastopana je bila tudi vsa rdeča demokra-cija iz Gor, namreč prišel je korakat v Gorico tudi tolminski dr. Ferfolja. — Dan je potekel čisto mirno. Prodajalne so bile pop. zaprte, sploh je počivalo vse delo.

Tiskovna pravda proti »Gorici«. — Gabršček je podal proti »Gorici« tožbo zaradi pregreška žaljenja časti in poštenja v članku: »Soča« nenehalagati in zavijati. — Odredil je tudi hišno preiskavo in rokopis celega članka je prišel na dan. — Take ljubeznivosti piše deželni odbornik prof. Ivan Berbuč, tisti možakar, ki bi bil še nadalje rad od-bornik, pa mu je Gabršček — na poti. Za-to lop po njem. Po 10 letih razkola je pri-šel pred strmeči svet s pravljico za — backe. Prav tako! Pride do obračuna!

»Zveza narodnih društev« priredi v vseh prostorih hotela »pri zlatem Jelenu« svojo prvo ljudsko veselico prihodnjo ne-deljo o priliki svojega prvega letnega ob-čnega zbora. Veselični in reklamni odsek se je v to svrhu obrnil do skromnega pe-snika, ki naj opiše vse dobrote in lepote v vezani besedi za prihodnjo številko »Soče«. Da bo pa imel pesnik pravo pod-lago in pravi pojem o tej ljudski veselici, mu je moral dati odsek en par kranjskih klobas s hrenom, košček narodne torte, buteljko pristnega vipavca in 20 vinarjev za rokopisni papir. Odsek upa, da ne bo »štrajkal« pesnik ob takih dobrotah, a tu-di pesnik upa, da mu ne bodo štrajkale ri-me, posebno še, ko ima že nekaj rim pri-pravljenih: veselica, klobasica; paviljon, lampijon; pianoforte Linzertorte; itd.

Hazardni igralci pred sodnijo. — Pred kratkim smo poročali, da je bilo za-sačenih 10 laških gospodov pri hazardni igri v neki gostilni v ulici Morelli. Klicani

so bili pred sodnijo. 5 je oproščenih, 5 pa obsojenih vsak na 15 K globe.

Poslednja volja. — Tako se zove knjižica, ki vsebuje poduk, kako je treba napraviti poslednjo voljo, ali testament, da bo veljaven. Večina našega, tudi izobraženega ljudstva nima čistih pojnov, kaka mora biti poslednja volja. Posledice te nevednosti so čestokrat drage pravde, ki so v največjo nesrečo. Kedor pričakuje kaj od pokojnika in ne vdobi, premišluje, kako bi našel v pokojnikovi poslednji volji kako hibo, da bi jo razveljavil in pravda je takoj tu!

Temu odpornore poduk v navedeni knjižici. Knjižica je namenjena v prvi vrsti našemu kmečkemu ljudstvu, a vtegne koristiti tudi izobražencem. Sestavljen je iz c. kr. dež. sod. svetnik M. Primožič v Tolminu, pri katerem se jo vdobi za 30 vinarjev, po pošti poslana 35 vinarjev. Želeti bi bilo, da bi prišla knjižica v vsako hišo, kar je glede na nizko cenó prav lahko mogoče.

Čisti dobiček je namenjen »Društvu za varstvo zaneimarjenih otrok za sodni okraj Tolmin«.

Izpred sodnijo. — Javnega nasilstva in goljufije je bil obtožen 42 letni Peter Levpušek iz Zatočina. Zoperstavljal se je orožniku in svojo delavsko knjižico je falzificiral. Ko se je zoperstavljal, je bil pijan. Dobil je 3 tedne ječe s postom.

Vojaški nabor v Gorici. — V soboto se je predstavilo vojaški komisiji nabornikov 41, potrdili so jih 11. Od 54 tujcev je potrjenih 17.

Vojaška godba bo svirala v mestnem vrta danes od 6. do 7. zvečer.

Peakušen samomor. — V Gradišcu ob Soti si je pogoltnil kroglo iz revolverja v prsi neki 20 letni Roman Rovere iz Trsta. Zadel se ni smrtno. Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico.

Javni ples priredijo fantje v Kozani dne 9. t. m., in sicer na Laznah pri pl. Reji. Svirala bo godba iz Mavhinj.

Rogaški „Styria vrelec“
zdravilna voda proti
želodnim oteklinam in krču, Zdravniško
Bright-ovem vnetju obisti, priporočano!
katarju v grlu in vratu;
proti želodčnemu in črevesnemu katarju,
izvrstni boleznim v mehurju zapečenosti,
uspehi: boleznim na jetrih.

Zaloga pri Ant. Jeretiču in A. Seppenhofnerju v Gorici.

Zveza narodnih društev.

Občni zbor »Zveze narodnih društev« dne 9. maja ob 10. uri zjutraj v dvorani hotela »pri zlatem Jelenu« bo imel sledeči dnevni red: 1) Nagovor predsednika; 2) Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora; 3) Tajniško in blagajniško poročilo urada; 4) Volitev novega odbora; 5) Slučajnosti. Dosedaj je priglasilo že mnogo društev svoje zastopnike; društva, ki še niso naznanila teh pismenim potom »Zvezi narodnih društev«, naj se požurijo.

Prilagojeno za popoldansko ljudsko veselico »Zveze narodnih društev« dne 9. t. m. so v najboljšem tiru. Kakor že znano, se bo vršila ta veselica v vseh prostorih hotela »pri zlatem Jelenu«. Sodelovala bodo društva iz mesta in okolice. Vspored vseh točk se sestavi pravočasno. Prihodnji nedeljski popoldan naj si vsak rezervira za zabavo »Zveze narodnih društev« pri Jelenu v Gorici.

Kontoristinja z večletno prakso

veščna v knjigovodstvu, koresp. itd. nemškega in slovenskega jezika, išče službo v kakem kontoarju, banki ali zavarovalnici. Do 1. maj se pošiljajo »Pomlad 1909«, poste restante Gorica.

Trgovsko-obrtno in gospodarske vesti.

Medro galico za škropljenje tri proti peronospori ima »Goriško kmetijsko društvo« tudi to leto v zalogi, in sicer ne smetno ameriško ali angleško blago v težkih sodih, temveč najčistejšo galico. Cena galici je 56 K za 100 kg v Gorici.

Opozorjamo pa vinstake, da pride letos na trg silno veliko ameriške in angleške modre galice, ki je cenejša, a zato ničista, je trtam lahko škodljiva in je na-

vadno v velikih težkih sodih, ki voznično zelo podražijo, ter je vrhutega smetna, da končno v sodu ostane veliko neporabnega blaga. Naša družba ima letos le omejeno množico modre galice kupljene, ker ve, da se bo marsikdo dal zapeljati po cenejši ameriški galici, zato prosi, naj se jej naročila kmalu pošljejo.

Vinarske zadruge v Nemčiji. — V nemškem kmetijskem združenstvu je prišlo za vinorejske kraje južno-zapadne Nemčije panoga vinarskih zadrug do velike veljave. Pa tudi tukaj moramo še posebej poudariti, da je nemškega vinorejca k temu pripravila še le sila ne pa prepričanje, da mu je mogoče v malenkostnih razmerah, v katerih živi in z malimi sredstvi, s katerimi prideluje dragoceno kapljico, le zadrugnim potom ugoditi zahtevani razvijenega konzumenta in brezobzirnega vinskega trgovca. Še-le, ko je pritisnila velika gospodarska sila, ko so ostale tržne vinske cene v mnogih krajih zaporedoma več let tako nizke, da niso rentirale pridelka in je bil posameznik izročen na milost in nemilost vinskega trgovca, so pograbili po sredstvu skupne pomoči, zadrugnega pridelovanja in razprodaje.

Prvi početki vinarskih zadrug segajo daleč nazaj do 50 let, ali njihovo večjo razširjenje datira še-le okoli leta 1895. Tako se je število vinarskih zadrug vedno večalo in doseglo s 1. junijem 1908 lepo število 197.

V veliki večini so bile te vinarske zadruge članice nemške državne zadrugne zveze (Reichsverband deutscher landw. Genossenschaften). Pri nje je bilo včlanjenih sredi leta 1897 8 vinarskih zadrug, leta 1908 146. V kolikor je mogoče dobiti vpogled na njihov notranji razvoj z ozirom na število članov, je to znašalo leta 1897 pri 5 zadrugah 391 leta 1906 pri 128 zadrugah 6.334.

Vseh 146 vinarskih zadrug »Reichsverband« združuje torej nad 7000 vinorejcev in v prvi vrsti malih in srednjih vinogradnikov.

Kapital teh zadrugnih podjetij je znašal leta 1897 pri 7 zadrugah 875.613 M, leta 1906 pri 128 zadrugah 12.953.954 M.

Tako lahko rečemo, da znaša skupaj kapital, s katerim delajo vinarske zadruge »Reichsverband« nad 15 milijonov; pri tem znaša lastno imetje (deleži, rezerve): leta 1897 pri 6 zadrugah 97.291 M, leta 1906 pri 128 zadrugah 897.941 M. Višina letne razprodaje je znašala leta 1897 pri 4 zadrugah 7.794 M, leta 1906 pri 119 zadrugah 3.931.653 M.

Po »Zadr.«
Ruski kmetijski mladeniči in mladenke pridejo v smislu sklepov vseslovanskega shoda v Pragi se učiti modernega kmetijstva med slovanske prebivalce v Avstriji. Te dni jo odpotovalo 8 mladeničev in 2 mladenki. Pošilja jih društvo »Ruskoje Zjemo«. Vetopili bodo pri naprednih slovanskih kmetovalcih deloma na Češkem in Moravskem, deloma na Spod. Štajerskem in Kranjskem. V kratkem jih pride zopet 5.

Ústřední banka českých spořitelén. — Osrednja banka českých hranilnic. Inzeratni oddelček današnjega lista prinaša oficijelen poziv k subskripciji delnic V. emisije Osrednje banke českých hranilnic. Z izdajo 12.500 delnic v nominalni vrednosti po K 400. — se ima zvišati glavica od 10 na 15 milijonov kron. Vpisovalni tečaj za stare delničarje znaša K 410. —, ter pripada na vsaki 2. stari delnici po ena nova. Za nove delničarje je določen tečaj K 420. — za delnico. Denarnim zavodom, njihovim zastopnikom in uradnikom, dalje delničarjem, ki želijo večje število delnic, nego jim po sklepu pripada, se jim dotične prepuščajo po K 415. — Obenem z vpisnino se ima založiti K 50. — za akcijo. Takratna emisija odgovarja potrebi izvaerenega razvoja zavoda, potrebi, ki je že vsled tega toliko jusejša, da uživa mislija Osrednje banke českých hranilnic brez razlike priznanje celega slovanskega finančnega sveta. Osrednja banka českých hranilnic predstavlja danes najvažnejše središče slovanskega kapitala; da bo pa mogla korakati z vspehom do svojih vzvišenih ciljev, potrebuje opore ne samo denarnih zavodov ampak najširše zavedne javnosti. Natančni vpisovalni prospekti se ravnokar razpošiljajo denarnim zavodom ter se na željo dopošljejo i zasebnim interesantom brez vsake odškodnine.

Vozni red avtomobilne zveze Sežana-Ogleda. ki pričenja danes, je ta-le: Odhod iz Sežane zj. ob 7:30, 10:20, pop. ob 1:00, 3:40, 7:30; prihod na Opčine zj. ob 7:55, 10:45, pop. ob 1:25, 4:05, 7:55; zj. ob (8:18)*, pop. ob (1:38)*, (5:32)*, (8:12)*; odhod iz Opčin zj. ob 8:20, 11:15, pop. ob 1:50, 4:40, 8:12; zj. ob (7:09)***, (10:58)***, pop. ob (1:30)***, (7:38)**; prihod v Sežano zj. ob 8:45, 11:40, pop. ob 2:15, 5:50, 8:37.

Opomba: Avtomobil ima zvezo z električno železnico v Trst in iz Trsta ter z vlaki državne železnice v Gorico*) in iz Gorice**).

Svilodni trg v Gorici se odpre 15. jun. t. l. na trgu sv. Antona. Prodajalci morajo pripeljati svoje blago naravnost na trg.

Gledé plesišč in acetilena pri veselicah in plesih v okolici priporočamo mizarja Frana Pevšiča na Št. Peterski cesti in kleparja Pátka v ulici sv. Antona. Kakor čujemo, se poslužujejo okoličani le pri drugorodcih.

Politični pregled.

Poslanska zbornica je nadaljevala včeraj debato o zakonu glede trgovskih pomočnikov.

Razne vesti.

Velik uspeh N. D. O. v Ljubljani. Pretekli četrtek so začeli uslužbenci električne železnice v Ljubljani stavko, ki je končala z zmago organizirancev. Organizirani so v N. D. O. V soboto so bila pogajanja. Z Dunaja je prišel odposlanec družbe, ki vzdržuje električno železnico in pogajali so se še drugi domači faktorji z N. D. O. Glede plače se ugoti po tri četrtini, v ostalem se izpolnijo v kratkem še druge zahteve. To je velik uspeh N. D. O., kateri je zagotovljena bodočnost.

N. D. O. v Trstu je proslavila prvi majnik nad vse sijajno. Vršil se je lep shod, na kar je korakalo po mestnih ulicah nad 2000 slov. delavcev. Impozanten sprevod.

Turčija. — Staroturki delajo bombe. Zato so prijeli v Carigradu več staroturških teroristov. — Na raznih krajih mesta so obesili nad 40 upornikov. — V malazijskih pokrajinah je bilo veliko klanje. — Kristjanov je poklanih okoli 7000.

Harem Abdul Hamida. — Kaj se je zgodilo s haremom prejšnjega turškega sultana, se ne ve. Po koranu mora imeti sultan sedem »kadya«, sedem žen. Vse druge so služabnice. »Gediklik« se imenujejo one žene, ki osebno strežejo sultanu. Vse druge so odaliske. »Chassekis« se imenujejo žene, ki so sultanu rodile princa. Vsaka teh dobi letno 25.000 pijastrov. Ker je v harem vse polno evnuhov, ki so dobro plačani, stane harem turško ljudstvo ogromnega denarja. Koliko skrivnostij hrani harem? Koliko nesrečnih žrtev je pokončal Abdul Hamid. Zadržal jih je, pustil utopiti v Bosporu, trpinčil jih je i. t. d. Smrt in ljubezen sta vedno skupaj kraljevala v »Dar ul Seudet«-u v harem.

Palača turških sultanov. — Prejšnji sultan Abdul Hamid je stanoval v Jildis-Kiosku. Ta je bil sezidal sultanov stari oče l. 1832. Jildis se pravi zvezda in tako se je imenovala

favoritinja, kateri na ljubo je povečal sultanov oče to palačo. Abdul Hamid je park še bolj povečal, pri čemur se ni prav nič oziral za privatno lastnino drugih, tako, da je nastal arabski pregovor: »Bolje je biti ognju, kot pa sultanu sosed!« Okrog te palače je 10-metrov visok zid, vojašnice, sploh v pravcato trdnjavo je spremenil sultan svoje bivališče, ker se je vedno bal svojih ljudi. V Jildis-u je bivalo 7000 ljudi, od teh je bilo 5000 vojakov. Drugih 2000 so bile haremske žene, njihove postrežnice, evnuhi, služabniki i. t. d. Mesečno je stal ta dvor 800.000 kron. — Sedaj sultan Mehmed V. biva v palači Dolma Bakče, v kateri je stanoval prestolonaslednik in katera je pred 50 leti služila kot sultanova palača. Stala je 70 milijonov kron. V njej vlada isti luksuz kot v Jildis-u. V njeni dvorani se je doigral prvi turški parlament.

Vlak je povezl na kolodvoru Gornje-Ležeče hčerko nekega čuvaja; s tira se je umaknila prvemu vlaku, nato jo je pa drugi vlak prijel in povozil. Bila je takoj mrtva.

(Dalje na 4. strani.)

Št. 5/09.

Vinarsko in gospodarsko društvo v Komnu,
reg. zad. z omejenim poroštvom

Vabilo
na III. občni zbor Vinarskega in gosp. društva
v Komnu, ki bo dne
16. maja 1909. t. j. na nedeljo
ob 3. uri pop. v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:
1. Poročilo načelstva.
2. poročilo nadzorstva.
3. Volitev načelstya za III. dobo.
4. Volitev nadzorstva za I. dobo.
5. Volitev revizijskega zapisnika.
6. Morebitni predlogi.
Ako ne bode ta občni zbor sklepčen ob tej uri, vrši se drugi občni zbor ob 4. uri popoldne ob vsaki udeležbi.
ODBOR.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Bačelja 7.
TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELLO.
Najceneje kupovališče alnberškega in dralnoga blaga ter tkanin, preje in nitij.
POTREBŠČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.
Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBŠČINE
za krojače in čevljarje.
svetinjice. — Rožni venc. — Mašno knjižice.
Mišna obuvala za vse letne čase.
Posebnost:
Semena za zelenjavo, trave in detelje.
Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Iskrena zahvala

vsem čast. udeležencem na mnogobrojni udeležbi pri pogrebem sprevodu našega preljubljenega

Stankota.

Posebna zahvala preč. duhovščini, čast. uradništvu, čast. učitelstvu in vsem sočutnim, blagim sosedom sploh.

Nadalje izkramo iskreno zahvalo tolminskim dekletom in fantom in drugim darovateljem za krasne vence, Rokodelskemu in bralnemu društvu za udeležbo in corp. se zastavo, tol. pevskemu zboru za ginaljivo petje.

Naša posebna zahvala č. g. kaplanu pl. Posareliju za premanogo kratno vedrilo in bodrilo bolniku in starišem, iskrena zahvala raznim zdravnikom osebno obč. zdravniku g. Bernau, čast. usmiljenim sestram iz Ljubljane, ki so z največjo potrpežljivostjo in udanostjo pri bolniku prebudile cele noči, za hvala vsem, ki ste nam bodisi ustmeno, toliko pismeno izrazili sočustvo sožalje.

Sprejmite našo iskreno zahvalo Ve blage, prijateljske družine ki ste bolnika i nas skozi celi čas dolge bolezni tolažile in bodrile. Vsem, vsem iskrena zahvala in Vsegamogočni naj bi Vam stotero povrnil.

Tolmin, 2. maja 1909.

Žalujoča obitelj Vrtovec.

Občinski svet v Monakovem je zvišal glede na dražje vzdrževanje pokopališč takso za grobove. Proti temu sklepu ne pomaga nobena stavka. Plačati bo treba ali pa živeti.

Poldesetletnica. — 30. pr. m. je minilo petdeset let, odkar se je napotila avstrijska fregata „Novara“ na pot okoli sveta. Potovanje je imelo znanstveno ozadje in je trajalo dve leti. —

Radi 70 kron umrjen. — Trgovca s kožami Sanderja so izvalili oče in sinova Ohurczek v Černovicah v Galiciji v svoje stanovanje, umorili ga in ga vrgli pod posteljo, kjer so ga dobili vsled smrada čez tri dni. Vzrok umora je bil ta, ker je trgovec zahteval povrnitev posojenih 70 K.

Srašeni samomor. — V Solnogradu si je prerežala 35-letna udova Marija Hofmann žile na roki in na vratu in potem skočila z reke skale 30 m visoko. Umrli je komaj med vožnjo v bolnišnico.

V južni Italiji je bil zopet potres. Čutili so ga posebno v Kalabriji.

Kalja v milijonih izdajah. — Najbolj razširjena knjiga je sveto pismo. Semo tiskarna sirotišnice v Halle jo je tiskala že v več kot 100 izdajah. Kitajskega koledarja pa izhaja leto za letom 8 milijonov eksemplarjev, ki se vsi vedno razprodajo. Tiska ga cesarska tiskarna v Pekingu.

Narodi kot kavoplci. — Po novejši francoski statistiki izpijejo največ kave Nemci, Švicarji, Severni Amerikanci, Belgijci, Norvežani, Danci, Švedi in Nizozemci. V teh deželah pride na leto po tri kilograme kave na vsakega deželana. Od 1—3 kg kave na leto na posameznika pride na Francoskem, v angleški južni Afriki, Argentini in v Avstro-Ogerski. Povsod drugod pride povprečno na vsako glavo manj kot 1 kg kave na osebo na leto. —

Največja najemna hiša na svetu se zgradi sedaj v New-Yorku. Imela bo dvanajst nadstropij s 2680 sobami. 2000 oseb bo lahko stanovalo v njej.

Ura vredna 20.000 mark. — V Coventry je izdelal po štiriletnem mučnem delu neki urar malo uro 7 cm v premeru in 18 mm debelo, katere udarja ure in četrti, označuje stanje solnca in lune, naznanja vzhod in zahod solnca, pričetek plime in oseke. Ura stane 20.000 mark.

V Illinois-u v Sev. Ameriki so napravili načrt zakona proti ženskim klobukom. Vsaka dama, ki bo imela klobuk širši od 45 cm, igle, ki mole več kot 15 cm iz klobuka ven, ali pa tiče, kuščarje in kače kod nakrasek, bo morala plačati 100 do 200 dolarjev globe.

V Dolinčici postaja Ledenice proti Beljaku

se odda v najem

en nadstropna hiša s kuhinjo in 6 sobami z razgledom po Rožni dolini in na Karavanke. Jako pripravna za letovičarje.

Pojasnila daje Paul Josip.

Iz dekle — operna pevka. — Najznamenitejša primadona v New-Yorku je švedska pevka Olivia Fremstad, ki je svoj čas služila v Springfieldu v Sev. Ameriki kot dekla pri g. Fowler, ki je prva spoznala krasoto petja, ko je poslušala pri delu prepevajočo deklo. Ako bi ne bila ta gospa muzikalična, bi bila mogoče Fremstad še dandanes dekla.

SUKNA

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian tvornica za suho

v Humpolcu na Češkem

Tvorniške cene.

Vzorci franko.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909.

na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan sin.

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu šte. 22
v Ljubljani.

Največji dobiček Mark 600.000 Naznanilo sreče. Za dobičke jamči država

Vabilo k udeležbi dobitnih šans

pri denarni loteriji, za katero jamči država Hamburg in pri kateri je

9 milijonov 841.476 Mark dobitkov.

Glavni dobitki te prekoristne denarne loterije so sledeči: Največji dobiček je v srečnem slučaju 600.000 Mark

oziroma:	glavni dobitki po:
Mark 560.000	Mark 300.000
» 550.000	» 200.000
» 540.000	» 100.000
» 530.000	» 60.000
» 520.000	» 50.000
» 515.000	» 45.000
» 510.000	» 40.000
» 305.000	» 30.000
» 303.000	» 20.000
» 302.000	» 15.000
	» 10.000

i. t. d.

V celotnem obsegu loterije, katere je v 7 razredov razvrstena 100.000 srečk s 48.405 dobitki v 8 premijah, tako da mora z gotovostjo zadeti približno polovico vseh srečk.

Dobitki se višajo z vsakim razredom, in sicer znaša največji dobiček I. razreda 50.000 Mark ter 7. na 600.000 M.

Cene srečkam I. razreda so sledeče:

Cela srečka	Pol srečka	Četrť srečka
M. 6 ali K 7	M 3 ali 3-50 K	M 1-50 ali 1-75 K

Vloge za ostale razrede, kakor tudi natančno določilo dobitkov je razvidno iz uradnih z državnim grbom opremljenih srečkovnih listin, katere razpošiljam na zahtevo zastonj in poštne prosto.

Vsak vdeleženec loterije dobi takoj po dovršenem srečkanju uradno listino, ne da bi jo moral še-le zahtevati.

Dobitki se izplačajo takoj.

Oglasiti se je torej v svrhu naročil predstojnega srečkanja takoj, ali pa vsaj do

21. maja

na naslov:

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft, v HAMBURGU 36.

Izrežite!

Naročilnica za g. Samuel Heckscher-ja, senr.
Bankgeschäft, Hamburg 36.

Pošljite mi { celo srečko za M 6 — (K 7—)
pol » » » » » 3 — (K 3,50)
četrť » » » » » 1-50 (K 1-75)

Moj naslov

Denar pošiljam v pismu po nakaznici kar ne velja prečrtajte pošljite po povzetju

POZIV k subskripciji delnic V. emisije

Ústřední banky

Ořednje banky

českých spořitelén

českých hranilnic

V PRAGI.

PODRUŽNICE: Brno, Vel. nám. 28; Lvov, ul. Sykstuska 15; Dunaj, I. Wipplingerstrasse 22;

Trst, Piazza del Ponterosso 3. — Od 1. julija t. l. nova podružnica v Črnovicah.

Nad 5000 spojenecev - denarnih zavodov cele države. — Vlog nad K 100.000.000. — Menični posel v letu 1908. K 536.000.000.

SKUPEN PROMET 5 MILIJARD.

DIVIDENDA: za 1903. 3⁰/₁₀, za 1904. 4⁰/₁₀, za 1905. 4¹/₄⁰/₁₀, za 1906. 4¹/₂⁰/₁₀, za 1907. 4¹/₂⁰/₁₀, za 1908. 5⁰/₁₀.

Na podlagi sklepa IV. rednega občnega zbora delničarjev, ki se je vršil dne 25. marca t. l., se zviša delniška glavnica

od 10.000.000 na 15.000.000 kron

z izdajanjem 12 500 delnic po 400— kron nominalne vrednosti.

Akcie OSREDNJE BANKE ČESKIH HRANILNIC so edini dividendni papir, ki je pripuščen poleg delnic Avstro-ogrške banke za nalaganje hranilničnih fondov, ker se nanašajo na pupilarno varnost.

VPISOVALNI ROK do 31. maja 1909.

VPISOVALNI POGOJI:

- Dosedanjim delničarjem pritiče na 2 stari delnici po ena nova za ceno K 410.
 - Večje število delnic nego jim pritiče po odst. a) se prepušča starim delničarjem, dalje hranilnicam, posojilnicam, zavarovalnicam ter denarnim zavodom sploh, raznim fondom, korporacijam, funkcionarjem in uradnikom denarnih zavodov za tečaj K 415.
 - Ostalim vpisovateljem se prepušča za tečaj K 420. Poselna pozornost se bo obračala na bančne spojenece kot vlagatelje, posestnike bančnih zadolžnic itd.
 - Delnice V. emisije bodo deležne na dobiček od 1. julija 1909. torej za drugo polletje tekočega poslovnega leta. Njih kupon št. 7 se bo izplačal s polovično dividendo, ki bo določena od prihodnjega rednega občnega zbora na podlagi zaključenih računov za ostale akcije kar bo označeno na dotičnem kuponu.
 - Na pravilni vpis se izda potrdilo, proti kateremu se dobi pozneje nove delnice.
 - Delnice morajo biti plačane najdalje do 30. junija t. l. Pri vpisu mora založiti vsak vpisovatelj — izvzemši denarne zavode — najmanj K 50 na račun za vsako delnico, ker se sicer na priglas ne bo oziralo.
 - Po § 51. pravil se glasijo delnice na ime in se izdajajo tako stare kot nove bodisi v posameznih kosih ali skupno v 3, 30 ali 50 in to v svrhu udobnosti posestnikov z ozirom na hrantev in varstvo. Dotične želje naj se na vpisovalnih prijavih izrecno označijo.
 - Preplačani zneski se obrestujejo do 30. junija po 4¹/₂%, ki se prevedejo z onim dnem na račun vpisanih delnic.
 - Kdor ne plače do 30. junija t. l. celega vpisanega zneska, zgubi pravico, ne le do novih delnic ampak t na predplačilo, ki zapade v korist rezervnega fonda banke.
- Priglasje in vplačila sprejema, ter izdaja prospekte glavni zavod v Pragi, podružnice v Brnu, Lvovu, na Dunaju in podružnica v Trstu, Piazza Ponterosso št. 3, ter poleg tega iz prijaznosti vsak z Osrednjo banko českých hranilnic v zvezi stoječi zavod.
- Priporočamo se, da se vršijo prijave v kolikor možno z obratno pošto. Prospekti, ki obsega poročilo o poslovanju bank in razvoju banke, dalje zadnje letno poročilo in pravila, ter kakoršnekoli informacije pošilja drage volje

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPOŘITELÉN.